

ARKIVVERKET
RIKSARKIVET OG STATSARKIVENE

Kulturdepartementet
Inger Lise Lerø
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Din ref.
17/3788

Vår ref.
2017/18906 HELERI

Dato
04.01.2018

Høringssvar - forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn

Arkivverket har mottatt forslag til lov om tros- og livssynssamfunn til høring fra Kulturdepartementet hvor Arkivverket har avtalt høringsfrist 05.01.2018 med departementet.

Forslag til ny trossamfunnslov endrer status til Den norske kirke fra å være et offentlig- til et privat organ. Dette vil ha store konsekvenser for arkivene etter kirkens virksomhet, da kirken ikke lenger vil være underlagt arkivlovas bestemmelser om offentlige arkiv. Forslaget reiser prinsipielle spørsmål når det gjelder framtidige arkiv etter Den norske kirke, og dette ønsker Arkivverket å peke på i sitt høringssvar.

Det er spesielt forslag til ny § 16 som Arkivverket gir innspill til:

«Kirkemøtet bestemmer om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og regler om offentlige organer i arkivlova skal gjelde for virksomheten som drives av kirkelige organer.»

Offentlige arkiv etter Den norske kirke

Når Den norske kirke skifter status fra offentlig til privat, stiller arkivlovgivningen en rekke krav til hvordan arkivet skal behandles. Den viktigste endringen er at det må settes et tydelig skille i arkivdanningen mellom den offentlige og private arkivperioden. Etter arkivforskriftens § 21 skal statlige virksomheter som endrer forvaltningsnivå eller privatiseres, behandle sine arkiver som om organet legges ned. Et slikt skarpt skille vil medføre at arkivene etter Statskirken må avleveres til Arkivverket etter gjeldende regelverk for offentlig arkiv. Arkivverket ønsker derfor et forpliktende samarbeid med Den norske kirke og Kulturdepartementet om en tidsplan for avlevering av disse arkivene.

Arkivverket har tidligere vært kontakt med Kulturdepartementet om avlevering av kirkebøker og fødselsregistre til Arkivverket. Hensikten er å begynne arbeidet med

digitalisering og elektronisk publisering. Fødselsregistrene som ble ført av sogneprestene, er hovedkilden til informasjon om fødte i Norge fram til 1982. Å sette i gang et avleveringsprosjekt blir ytterligere aktualisert av at Statskirkeperioden avsluttes.

Fremtidige arkiver etter Den norske kirke

Kulturdepartementet viser i høringsnotatet til Stålsett-utvalgets forslag om å benytte arkivlovens § 13 om særskilt verneverdige privatarkiv som et alternativt grunnlag for å sikre bevaring av arkivmateriale i tros- og livssynssamfunnene. Departementet konkluderer med at dette ikke vil gi en tilstrekkelig forutsigbar og hensiktsmessig ordning for å sikre verneverdig arkivmateriale i tros- og livssynssamfunnene. Arkivverket støtter denne vurderingen.

Arkivverket stiller seg derimot kritisk til forslaget om at det overlates til Kirkemøtet å beslutte om arkivlovens regler fortsatt skal gjelde for Den norske kirkes organer.

Arkivverket mener at Den norske kirke bør følge arkivlova, da kirkens arkiver vil kunne ha stor kulturell og forskningsmessig verdi og i tillegg inneholde rettslig og viktig forvaltningsmessig dokumentasjon. Dette bør reguleres direkte i en ny §16 slik at det ikke er opp til Kirkemøtet å selv ta beslutningen. Forslag til alternativ §16:

”Den norske kirke skal følge arkivlovens bestemmelser om offentlige arkiver”

Forslaget til § 16 i høringsutkastet sier ikke noe uttrykkelig om forholdet til arkivloven §§ 19 og 20 som gir Riksarkivaren fullmakt til å fastsette at private organer på bestemte vilkår skal følge regelverket for offentlig arkiv. Dersom forslaget til §16 blir stående legger vi til grunn at arkivloven §§ 19 og 20 fortsatt kan komme til anvendelse for kirkens fremtidige arkiver.

Arkivverket ønsker også å peke på at arkivloven virker sammen med forvaltningsloven og offentlighetsloven. Disse tre lovene virker i felleskap for å sikre offentlighetens tilgang til informasjon. Derfor bør regelverket ses i sammenheng, også for fremtidig arkiv.

Arkiv etter tros- og livssynssamfunn generelt

Samfunnsutviklingen har gått i en retning der Den norske kirkens dominerende rolle blir avløst av et stadig større mangfold i trosforestillinger og livssyn. Generelt kan arkiver fra tros- og livssynssamfunn ha stor kulturell og forskningsmessig verdi. Derfor bør bevaring av Den norske kirkes arkiver også ses i sammenheng med eventuell bevaring av arkiver etter andre trossamfunn, for å sikre helhetlig dokumentasjon om samfunnet.

Arkivverket vil ta initiativ til en dialog med Kulturdepartementet for en bredere vurdering av om også andre trossamfunn også bør følge arkivlovens bestemmelser om offentlige arkiv.

Med vennlig hilsen

Espen Sjøvoll
avdelingsdirektør

Anne Aune
fagdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk, og har derfor ingen håndskrevet signatur.